

*Балакіна Ю. С.
аспірант, Університет банківської справи НБУ (м. Київ)*

РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД (ОВЕРСАЙТ) ЗА ПЛАТІЖНИМИ СИСТЕМАМИ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ ОСНОВИ

Анотація. У статті проаналізовано та дано оцінку нормативно-правовій базі з питань регулювання та нагляду діяльності платіжних систем, визначено напрями її вдосконалення відповідно до міжнародних стандартів діяльності платіжних систем та здійснено порівняння окремих законодавчих норм із нормами інших країн. Основну увагу приділено внесеним у вітчизняне законодавство змінам у зв'язку з закріпленням за Національним банком України на законодавчому рівні функції оверсайта.

Ключові слова: міжнародні принципи для фінансових інфраструктур, нагляд, оверсайт, платіжна система, регулювання

*Balakina Yu. S.
Postgraduate Student, The University of banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv)*

LEGAL FRAMEWORK FOR OVERSIGHT OF PAYMENT SYSTEMS IN UKRAINE

Abstract. The article analyzed the legal framework for the oversight of payment systems in Ukraine, defined main areas of its improvement in appliance with the international standards, and compared basic legal regulations with the legal regulations of other countries. The main attention is paid to the amendments adopted to legislative acts on the functioning of payment systems after oversight of payment system has been established as a National bank of Ukraine function in law.

Keywords: international principles for financial market infrastructures, oversight, payment systems

JEL Classification: G 21, G 28, K 10.

*Балакіна Ю. С.
аспірант, Університет банківського дела Національного банку України (г. Київ)*

РЕГУЛИРОВАНИЯ И НАДЗОР (ОВЕРСАЙТ) ЗА ПЛАТЁЖНЫМИ СИСТЕМАМИ В УКРАИНЕ ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ

Аннотация. В статье проанализирована нормативно-правовая база по вопросам регулирования и надзора платёжных систем, определены направления её усовершенствования в соответствии с международными стандартами деятельности платёжных систем и осуществлено сравнение отдельных законодательных норм с законодательными нормами других стран. Основное внимание уделено внесённым изменениям в нормативно-правовые акты о регулировании деятельности платёжных систем в связи с закреплением за Национальным банком Украины на законодательном уровне функции оверсайта.

Ключевые слова: международные принципы для финансовых инфраструктур, надзор, оверсайт, платёжная система, регулирование

Актуальність теми. Сьогодні все більше центральних банків у різних країнах здійснюють «оверсайт» – функцію сучасного центрального банку, спрямовану на забезпечення безперервного та ефективного функціонування платіжних систем [1, 2, 3]. Більше того, оверсайт став однією з ключових функцій центральних банків. Це пов'язано з тим, що у всьому світі платіжні системи стали невід'ємною частиною економіки та банківської сфери зокрема. Ефективність та надійність їхньої діяльності відіграє вирішальну роль для стабільного та успішного функціонування фінансової системи, а їх діяльність може суттєво впливати на роботу інших суб'єктів ринку і

пов'язана із суттєвими ризиками. Тому питання управління потенційними ризиками, пов'язаними з діяльністю платіжних систем, привертає все більше уваги регуляторних органів, а кількість країн, центральні банки яких зосереджують свою увагу на нагляді за платіжними системами як одному з напрямів діяльності, зростає із року в рік. В Україні ринок платіжних систем також має велике значення та постійно розвивається як кількісно, так і якісно. Зростає кількість діючих платіжних систем та їх членів, суми переказів, кількість емітованих платіжних карток і т. д. У зв'язку з цим оновлюється і розвивається нормативно-правова база, що регулює діяльність платіжних систем в Україні, яка на даний момент ще не є досконалою та не повністю відповідає міжнародним стандартам здійснення оверсайта, розробленим Комітетом з платіжних і розрахункових систем Банку міжнародних розрахунків та Технічним комітетом Міжнародної організації комісій з цінних паперів.

Постановка проблеми. Відповідно до досліджень Світового банку у 2010 році оверсайт здійснювали центральні банки 99 країн (80 %) з 139 опитаних, а у 106 (85 %) з них вже був окремий підрозділ, що відповідає за здійснення оверсайту платіжних систем [4, ст. 116]. Так, наприклад, Федеральна Резервна Система Сполучених штатів Америки визначила свої повноваження у сфері регулювання діяльності платіжних систем у ще у 1980 році [5], Південно-Африканський резервний банк – у 1998 році [6], Банк Японії – у 2002 році [7]. Досвід цих та інших країн щодо регулювання та нагляду за діяльністю платіжних систем може бути корисним для Національного банку України (далі – Національний банк), який хоча має окремий підрозділ, що відповідає за здійснення оверсайту, і здійснює регулювання окремих аспектів діяльності платіжних систем вже не перший рік, тільки зараз формалізує та надає цьому процесу комплексного та всебічного характеру. Метою статті є аналіз та оцінка нормативно-правової бази з питань нагляду за діяльністю платіжних систем в Україні, визначення напрямів її вдосконалення та порівняння окремих законодавчих норм із нормами інших країн.

Викладення основного матеріалу. Нагляд (оверсайт) за платіжними системами в Україні знаходиться на етапі впровадження. Першим суттєвим кроком на шляху розвитку оверсайта в Україні стало схвалення Постановою Правління Національного банку у 2010 році Концепції запровадження нагляду (оверсайта) за платіжними системами в Україні (далі – Концепція) [8]. У Концепції окреслено цілі, завдання, основні принципи нагляду (оверсайта), визначено об'єкти та основні етапи нагляду за платіжними системами. Наступним кроком для ефективної реалізації в Україні нагляду за платіжними системами у відповідності до міжнародних стандартів стало законодавче закріплення за Національним банком в Законі України «Про Національний банк України» таких функцій як нагляд (оверсайт) платіжних систем та систем розрахунків (далі – оверсайт); регулювання діяльності платіжних систем та систем розрахунків в Україні, визначення порядку і форм платежів, у тому числі між банками, та ведення реєстру платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури. [9] Разом з тим були внесені відповідні зміни до Кодексу про адміністративні правопорушення, якими встановлено відповідальність об'єктів оверсайта за порушення законодавства України у сфері платіжних систем, та Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» (далі – Закон), про який йтиметься у статті [10, 11].

У Законі дано визначення поняттю оверсайт, міжнародним стандартам нагляду (оверсайту) за платіжними системами (далі – міжнародні стандарти), визначено об'єкти нагляду, надано право Національному банку визначати категорії важливості платіжних систем, здійснювати оцінювання системно важливих платіжних систем, важливих платіжних систем та соціально важливих платіжних систем на відповідність вимогам

законодавства України та міжнародним стандартам. При цьому у Законі відсутні чіткі цілі, напрями, процедури здійснення оверсайта в Україні, крім цього необхідна розробка відповідного нормативно-методологічного забезпечення для здійснення нагляду.

Відповідно до Закону «нагляд (оверсайт) платіжних систем – це діяльність Національного банку України з метою забезпечення безперервного, надійного та ефективного функціонування платіжних систем, яка включає: моніторинг платіжних систем; оцінювання їх на відповідність вимогам законодавства України та міжнародним стандартам нагляду (оверсайту) платіжних систем; у разі необхідності надання вказівок та рекомендацій щодо удосконалення діяльності відповідних систем та застосування заходів впливу». Дане визначення повністю відповідає визначенню Банку міжнародних розрахунків [12]. Міжнародними стандартами вважаються документи, прийняті Комітетом з платіжних і розрахункових систем Банку міжнародних розрахунків та Технічним комітетом Міжнародної організації комісій з цінних паперів, що визначають стандарти оверсайта.

Об'єктами оверсайта в Україні, відповідно до Закону, є платіжні організації платіжних систем, клірингові та процесингові установи, учасники платіжних систем, інші особи, уповноважені надавати окремі види послуг або здійснювати операційні та інші технологічні функції в платіжних системах. Варто зазначити, визначення об'єктів оверсайта є важливим питанням, на яке центральний банк кожної з країн відповідає індивідуально, відповідно до особливостей національної платіжної системи. Наприклад, відповідно до Федерального Закону Російської Федерації «Про національну платіжну систему», об'єктами нагляду в Росії є оператори з переказу коштів, оператори платіжних систем, оператори послуг платіжної інфраструктури, інші суб'єкти національної платіжної системи [13, стаття 31], Європейський центральний банк визначає об'єктами оверсайта платіжні системи, системи розрахунків цінними паперами, центральних контрагентів, торгові репозиторії, платіжні інструменти, і деяких третіх осіб, що надають послуги [14]. Відповідно до досліджень Світового банку у 13 (10 %) з 124 опитаних країн об'єктами оверсайта є виключно платіжні системи, операторами яких є центральний банк, у 72 (58 %) країнах системно важливі системи переказу коштів є об'єктами оверсайта, у 15 (12 %) – всі платіжні системи, з якими працюють комерційні банки, у 79 (64 %) – всі платіжні системи [4, ст. 118]. У дослідженні Світового банку відзначається тенденція до розширення кола об'єктів оверсайта центральними банками. Об'єкти оверсайта обмежуються виключно платіжними системами, операторами яких є центральний банк, переважно у країнах з низьким рівнем доходу, що пояснюється обмеженістю наявних ресурсів центральних банків у цих країнах.

Національний банк здійснює діяльність з реєстрації платіжних систем та веде Реєстр платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури (далі - Реєстр). Відповідно до Закону, платіжні організації платіжних систем, учасники платіжних систем та оператори послуг платіжної інфраструктури мають право здійснювати діяльність в Україні виключно після їх реєстрації шляхом внесення відомостей про них до Реєстру. Фактично діяльність з ведення Реєстру на даний момент знаходиться на стадії впровадження. Відповідно до Закону, платіжна система – «платіжна організація, учасники платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу коштів. Проведення переказу коштів є обов'язковою функцією, що має виконувати платіжна система». З даного визначення платіжної системи, можна зробити висновок, що проведення переказів є характерною ознакою платіжної системи. В Україні сьогодні діють організації, які по суті не є платіжними системами, але іменуються такими або

організації, що здійснюють переказ коштів та/або інші операції, що потребують узгодження з Національним банком без відповідної реєстрації. У вітчизняному законодавстві, що регулює діяльність платіжних систем відсутні вимоги щодо найменування платіжної системи. На нашу думку, із початком ведення Національним банком Реєстру, необхідне введення відповідної норми, яка б дозволяла використовувати у назві та описах термін «платіжна система» та похідні від нього, лише юридичним особам, які зареєстровані Національним банком та внесені до Реєстру, подібно до вимог щодо найменування банків. Крім цього, за діяльність, що не відповідає цим вимогам, обов'язково повинна бути передбачена відповідна адміністративна та кримінальна відповідальність. Такі вимоги, наприклад, висуває Банк Росії. Системи, що працюють без реєстрації Банком Росії з початку поточного року, відповідно до законодавства, повинні змінити назву або, в іншому випадку, припинити діяльність. З цією метою Банк Росії має право звертатися до органів прокуратури і у тому випадку, якщо позов прокуратури буде задоволено у судовому порядку, а компанія відмовиться виконати рішення суду, Кримінальним Кодексом Російської Федерації за такі дії передбачено штраф у розмірі до 200 тисяч рублів або інші заходи, у т. ч. позбавлення волі керівника до двох років. [13, стаття 15] Відповідно до вітчизняних нормативно-правових актів [15], у разі встановлення фактів здійснення платіжними організаціями платіжних систем діяльності, пов'язаної з переказом коштів, без узгодження правил платіжної системи Національний банк повідомляє про це відповідні органи державної влади. Цим, фактично, заходи впливу з боку регулятора, до таких організацій на сьогодні обмежується.

Національний банк має право встановлювати такі категорії важливості платіжних систем: системно важливі, важливі та соціально важливі платіжні системи, а також вимоги до таких систем. Критеріями визначення важливості платіжних систем в Україні є обсяги операцій і види послуг, які надаються платіжними системами. Системно важливими платіжними системами вважаються системи, порушення функціонування яких може негативно вплинути на діяльність багатьох інших фінансових інститутів та призвести до нездатності належного виконання покладених на них зобов'язань. Тобто ті, які потенційно можуть призвести до системного ризику. Категорії та критерії важливості платіжних систем відмінні у різних країнах. Так, Банк Росії виділяє системно значимі та соціально значимі платіжні системи [13, стаття 22], Європейський центральний банк виділяє системно важливі та важливі платіжні системи [16]. Особливістю національної платіжної системи України є те, що поряд з платіжними системами, платіжними організаціями яких є представники приватного сектору, на ринку діють також дві системи, створені Національним банком – внутрішньодержавна банківська багатомітентна платіжна система масових платежів Національна система масових електронних платежів та державна система міжбанківських розрахунків система електронних платежів Національного банку України. Через останню здійснюється майже 99 % міжбанківських переказів коштів у національній валюті в межах України, на даний момент це єдина система в Україні, яка, відповідно до Концепції, вважається системо важливою. Варто зауважити, що у нормативно-правових актах сьогодні відсутні норми, що визначають необхідність встановлення рівних вимог до приватних платіжних систем та систем, створених центральним банком, не розголошення центральним банком інформації, яка містить комерційну таємницю, та не використання своїх повноважень для створення не вигідних умов для приватних платіжних систем, як того вимагають міжнародні стандарти [17].

Для досягнення поставлених Національним банком цілей оверсайта з метою мінімізації ризиків, які властиві платіжним системам, планується здійснювати

оцінювання системно важливих платіжних систем, важливих платіжних систем та соціально важливих платіжних систем на відповідність вимогам законодавства України та міжнародним стандартам. На даний момент відсутня методична основа, принципи оцінювання, розробка яких повинна здійснюватися відповідно до міжнародних стандартів, а саме, на основі діючих документів Принципи для інфраструктур фінансового ринку [18] та Методологія оцінки дотримання Принципів для інфраструктур фінансового ринку і обов'язків регулюючих органів [17]. Двадцять чотири принципи для інфраструктур фінансового ринку¹ були розроблені Комітетом з платіжних і розрахункових систем Банку міжнародних розрахунків та Технічним комітетом Міжнародної організації комісій з цінних паперів (далі – Комітет) у 2011 році з метою забезпечення узгодженості здійснення регулювання та нагляду за платіжними системами по всьому світу. Документ повністю замінив розроблені раніше Ключові принципи для системно важливих платіжних систем; Рекомендації для систем розрахунків цінними паперами та Рекомендації для центральних контрагентів², він надає більш докладні вказівки і розширює сферу застосування принципів для покриття нових ризиків і нових видів фінансових інститутів. Повністю або частково застосовуються для платіжних систем та систем розрахунків двадцять з двадцяти чотирьох принципів, сформованих Комітетом:

наявність надійних, чітких, повних та прозорих правил і процедур діяльності платіжної системи в країнах, яких платіжна система та її учасники зареєстровані або здійснюють комерційну діяльність (принцип 1);

наявність ефективної, чіткої та прозорої системи управління, орієнтованої на забезпечення безпеки та ефективності діяльності платіжної системи та підтримку стабільності фінансової системи в цілому (принцип 2);

наявність чіткої, документально оформленої системи комплексного управління ризиками (принцип 3), у т. ч.:

- кредитним ризиком (принцип 4);
- ризиком ліквідності (принцип 7);
- загальним комерційним ризиком (принцип 15);
- депозитарним та інвестиційним ризиками (принцип 16);
- операційним (принцип 17) та іншими ризиками;

платіжна організація платіжної системи, що вимагає забезпечення для управління кредитним ризиком, повинна приймати у заставу активи з низьким рівнем кредитного ризику, ризику ліквідності та ринкового ризику та мати гнучку систему управління заставою (принцип 5);

чітке визначення моменту остаточності розрахунків та моменту, після якого платежі, що не були проведені, не можуть бути відкликані; забезпечення своєчасного остаточного розрахунку на дату валютування, бажано протягом дня або наприкінці дня (принцип 8);

платіжна організація платіжної системи повинна здійснювати розрахунки активами, що є вимогою до центрального банку, у іншому випадку, повинні використовуватися активи з мінімальним або нульовим кредитним ризиком та ризиком ліквідності (принцип 9);

платіжна організація платіжної системи розрахунків за цінними паперами повинна чітко визначати свої зобов'язання щодо поставки реальних активів та

¹ Інфраструктури фінансового ринку: системно важливі платіжні системи, центральні депозитарії цінних паперів, системи розрахунків цінними паперами, центральні контрагенти та торгові репозиторії

² Core principles for systemically important payment systems (CPSS, 2001), Recommendations for securities settlement systems (CPSS-IOSCO, 2001), Recommendations for central counterparties (CPSS-IOSCO, 2004)

виявляти, контролювати та управляти ризиками, пов'язаними з фактичною поставкою (принцип 10);

якщо платіжна організація системи розрахунків здійснює розрахунки по угодам, що включають розрахунки по двом взаємозалежним зобов'язанням, вона повинна виключати ризик втрати основної суми, здійснюючи кінцеві розрахунки по одному з зобов'язань після равершення розрахунків по іншому (принцип 12);

наявність ефективних та чітко визначених правил і процедур управління у випадку невиконання зобов'язань учасником (принцип 13);

використання об'єктивних, публічно розкритих критеріїв участі у платіжній системі, що враховують ризик та забезпечують справедливий та відкритий доступ до неї (принцип 18);

виявлення, моніторинг та управління суттєвими ризиками, на які наражається система через багаторівневу структуру участі (принцип 19);

платіжна організація платіжної системи, що встановлює зв'язки з однією або кількома інфраструктурами фінансового ринку, повинна виявляти та контролювати ризики, обумовлені цим зв'язком, і управляти цими ризиками (принцип 20);

діяльність платіжної системи повинна бути ефективною та результативною та мати на меті задоволення потреб учасників та ринків, які вона обслуговує; ефективність та результативність повинна підтверджуватися результатами аналізу досягнення попередньо визначених цілей та задач (принцип 21);

платіжна система повинна використовувати або хоча б обслуговувати відповідні прийняті на міжнародному рівні процедури та стандарти передачі повідомлень (принцип 22);

платіжна організація платіжної системи повинна надавати своїм діючим та потенційним учасникам інформацію, достатню для виявлення і чіткого розуміння ризиків, витрат та зобов'язань, пов'язаних з участю у системі; основні правила та процедури, що регламентують діяльність та участь у платіжній системі, повинні існувати в документарній формі, бути чіткими, всебічними та публічно доступними. (принцип 23).

Дотримання всіх вище перелічених принципів діяльності платіжними системами дозволить забезпечити їх безперебійне та ефективне функціонування. А, зважаючи на те, що збої у роботі системно важливих платіжних систем несуть значні потенційні ризики і для інших суб'єктів фінансового ринку, регулярне здійснення оцінювання таких платіжних систем на відповідність міжнародним принципам, перевірок та усунення виявлених порушень має вирішальне значення для безпеки фінансової системи в цілому. У разі виявлення порушень законодавства України з питань діяльності платіжних систем Національний банк має право вимагати від об'єктів нагляду (оверсайта) усунення цих порушень, а також застосовувати до них такі заходи впливу:

- проведення переговорів з особами, які є об'єктами оверсайта, стосовно необхідності приведення їх діяльності у відповідність із встановленими вимогами;
- письмове застереження щодо усунення порушень;
- обмеження, зупинення чи припинення надання окремих видів послуг у платіжних системах в Україні;
- накладання штрафів на посадових осіб юридичних осіб або фізичних осіб - підприємців, які є об'єктами оверсайта, у порядку, встановленому законодавством України;
- виключення платіжної системи/учасника платіжної системи/оператора послуг платіжної інфраструктури з реєстру платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури;

– заборона здійснення діяльності в Україні.

Посадові особи юридичних осіб або фізичні особи - підприємці, які є об'єктами оверсайта, за порушення законодавства України з питань діяльності платіжних систем несуть адміністративну відповідальність згідно із законодавством України.

В умовах глобалізації широко визнається те, що ефективний нагляд за платіжною системою вимагає спільних домовленостей між центральними банками та іншими органами державної влади. У зв'язку з цим, та тим, що крім національних платіжних систем значний вплив на ринок мають міжнародні платіжні системи, Національний банк, відповідно до Закону, для досягнення цілей оверсайта співпрацює з органами державної влади України, центральними банками інших держав та міжнародними організаціями. Разом з центральними банками інших держав Національний банк здійснює спільний нагляд - діяльність, що здійснюється Національним банком у сфері нагляду за платіжними системами, що здійснюють свою діяльність у різних юрисдикціях. Механізми співпраці, що використовуються у світовій практиці, доволі різні. Співпраця може бути як формальною, так і неформальною, основні механізми: обмін думками і поглядами в рамках регулярних зустрічей, створення консультативних комітетів, підписання меморандумів про взаєморозуміння, полегшення обміну інформацією та ін.

Якщо оцінювати комплексність охоплення законодавством України різних аспектів діяльності платіжних систем, то варто зазначити, що у чинних законодавчих актах щодо захисту прав споживачів та антимонопольному законодавстві відсутні норми, що стосуються діяльності платіжних систем.

Висновки. У статті проаналізовано правові основи регулювання та нагляду за платіжними системами в Україні, яке здійснюється на рівні центрального апарату Національного банку України, Управлінням нагляду (оверсайта) за платіжними системами та системами розрахунків. Загалом можна зробити висновок, що система регулювання та нагляду за платіжними системами в Україні в даний період часу перебуває на етапі активного розвитку та потребує подальшої розробки і вдосконалення відповідного механізму та інструментів її реалізації. І хоча останні прийняті зміни, якими Національний банк взяв на себе зобов'язання щодо регулювання діяльності платіжних систем в Україні відповідно до міжнародних стандартів, вже заповнили суттєві прогалини у вітчизняному законодавстві щодо регулювання діяльності платіжних систем, такі як законодавче закріплення за Національним банком функції нагляду (оверсайта) за платіжними системами, надання визначення поняттю оверсайт, міжнародним стандартам нагляду (оверсайта) платіжних систем, визначення об'єктів нагляду, надання права Національному банку визначати категорії важливості платіжних систем, здійснювати оцінювання платіжних систем системно важливих платіжних систем, важливих платіжних систем та соціально важливих платіжних систем на відповідність вимогам законодавства України та міжнародним стандартам оверсайта, здійснення перевірок платіжних систем, важливе значення, на нашу думку, на даному етапі має успішна імплементація та ефективна реалізація прийнятих норм. Що неможливо без забезпечення Національного банку відповідними додатковими кваліфікованими кадрами.

Вітчизняне законодавство, що регулює діяльність платіжних систем, крім іншого, у подальшому повинно бути направлене на розвиток конкурентної середовища, забезпечення безпеки, захисту прав споживачів та впорядкування ринку, на якому мають діяти тільки ті учасники, які відповідають визначеним регулятором вимогам, так як діяльність платіжних систем пов'язана з суттєвими ризиками та обігом значних сум коштів, що, у свою чергу, не означає створення необ'єктивних додаткових перешкод для учасників ринку.

Література

1. Central Bank Oversight of Payment and Settlement Systems / Bank for International Settlements. – CPSS Publications № 68. – Basel: BIS, 2005. – 61 p.
2. Oversight Standards for Euro Retail Payment Systems / European Central Bank. – Frankfurt am Main: ECB, 2003. – June.
3. Payment Systems Worldwide. A snapshot. Outcomes of the Global Payment Systems Survey 2008 / The International Bank for Reconstruction and Development, World Bank. – Washington: 2008. – 128 p.
4. Payment systems worldwide. A snapshot. Outcomes of the Global Payment Systems Survey 2010 / The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. - Washington DC: 2011 - p. 180 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://siteresources.worldbank.org/FINANCIALSECTOR/Resources/282044-1323805522895/121534_text_corrections_3-15.pdf
5. Federal Reserve's Key Policies for the Provision of Financial Services [Електронний ресурс] – Режим доступу: 116
6. Payment, clearing and settlement systems in South Africa CPSS – Red Book – 2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bis.org/publ/cpss105_za.pdf
7. The Bank of Japan Policy on Oversight of Financial Market Infrastructures // Bank of Japan – March 2013. р. 2 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.boj.or.jp/en/announcements/release_2013/data/rel130312a.pdf
8. Концепція запровадження нагляду (оверсайта) за платіжними системами в Україні [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=73881>
9. Закон України «Про Національний банк України» <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
10. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подальшого удосконалення адміністрування податків і зборів» від 6 грудня 2012 року № 5518-VI <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5518-17>
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування платіжних систем та розвитку безготівкових розрахунків» від 18 вересня 2012 року № 5284-VI [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5284-17>
12. Central bank oversight of payment and settlement systems CPSS - Oversight report - May 2005, p. 1
13. Федеральний Закон Російської Федерації «Про національну платіжну систему» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.rg.ru/2011/06/30/fz-dok.html>
14. Payments & Markets - Oversight [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ecb.int/paym/pol/html/index.en.html>
15. Постанова Правління НБУ Про затвердження Положення про діяльність в Україні внутрішньодержавних і міжнародних платіжних систем від 25.09.2007 № 348, розділ 1, ст. 11
16. Payments & Markets > Oversight > Activities > Retail payment systems [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ecb.int/paym/pol/activ/retail/html/index.en.html>
17. CPSS and IOSCO Assessment methodology for the principles for FMIs and the responsibilities of authorities. Consultative report. April 2012 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/cpss101a.pdf>
18. Settlement Systems. Technical Committee of the International Organization of Securities Commissions. Principles for financial market infrastructures. April 2012 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/cpss101a.pdf>

Стаття надійшла до редакції 04.09.2013

References

1. Central Bank Oversight of Payment and Settlement Systems (2005). Bank for International Settlements. CPSS Publications № 68. Basel: BIS.
2. *Oversight Standards for Euro Retail Payment Systems*. (2003). European Central Bank. Frankfurt am Main: ECB.
3. Payment Systems Worldwide. A snapshot. Outcomes of the Global Payment Systems Survey 2008. The International Bank for Reconstruction and Development, World Bank.: Washington.
4. Payment systems worldwide. A snapshot. Outcomes of the Global Payment Systems Survey 2010. The International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank: Washington DC. Retrieved from http://siteresources.worldbank.org/FINANCIALSECTOR/Resources/282044-1323805522895/121534_text_corrections_3-15.pdf.
5. Federal Reserve's Key Policies for the Provision of Financial Services.
6. Payment, clearing and settlement systems in South Africa CPSS – Red Book (2012). Retrieved from: http://www.bis.org/publ/cpss105_za.pdf.
7. The Bank of Japan Policy on Oversight of Financial Market Infrastructures. (2013). Bank of Japan. Retrieved from http://www.boj.or.jp/en/announcements/release_2013/data/rel130312a.pdf.

8. Kontsepsiya zaprovadzhennya nahlyadu (oversayta) za platizhnyy systemamy v Ukraini. Retrieved from <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=73881>.

9. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnyi bank Ukrainy». Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

10. Zakon Ukrainy «Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo podalshoho udoskonalennya administruvannya podatkov i zboriv» vid 6 hrudnya 2012 roku № 5518-VI. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5518-17>.

11. Zakon Ukrainy «Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo funktsionuvannya platizhnykh system ta rozvytky bezgotivkovykh rozrakhunkiv» vid 18 veresnya 2012 roku № 5284-VI. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5284-17>.

12. *Central bank oversight of payment and settlement systems CPSS*. Oversight report. (May 2005).

13. Federalnyi Zakon Rosijskoi Federatsii «Pro natsionalnu platizhnu systemu». Retrieved from <http://www.rg.ru/2011/06/30/fz-dok.html>.

14. Payments & Markets – Oversight. Retrieved from <http://www.ecb.int/paym/pol/html/index.en.html>.

15. Postanova Pravlinnya NBU Pro zatverdzhennya Polozhennya pro diyalnist v Ukraini vnutrishnoderzhavnykh i mizhnarodnykh platizhnykh system vid 25.09.2007 № 348, rozdil 1, st. 11.

16. Payments & Markets. Oversight. Activities. Retail payment systems. Retrieved from <http://www.ecb.int/paym/pol/activ/retail/html/index.en.html>.

17. CPSS and IOSCO Assessment methodology for the principles for FMIs and the responsibilities of authorities. Consultative report. (April 2012). Retrieved from <http://www.bis.org/publ/cpss101a.pdf>.

18. Settlement Systems. Technical Committee of the International Organization of Securities Commissions. Principles for financial market infrastructures. (April 2012). Retrieved from <http://www.bis.org/publ/cpss101a.pdf>.

Received 05.09.2013